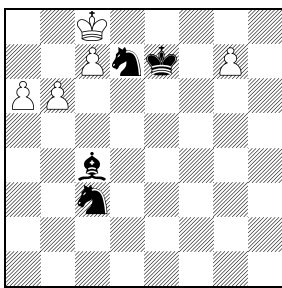

Wybrane kompozycje szachowe

Vo Varšave tohoto roku vyšla kniha *Wybrane kompozycje szachowe* (195 strán) s vybranými skladbami od GM Jana Rusineka (1950) z Poľska. Autor je matematik a šachový skladateľ, obzvlášť známy svojimi brilantnými štúdiami, na ktoré sa špecializoval. Jeho obľúbenou témou v štúdiách je pat. Debutoval v roku 1968 a uverejnil do 300 štúdií, za ktoré získal cez 120 vyznamenaní (z toho 50 prvých cien). V albumoch FIDE má 64 štúdií. Mohlo ich byť viac, ale od určitého času do AF už svoje skladby neposiela. V roku 1983 získal titul medzinárodný rozhodca FIDE, v roku 1984 medzinárodný majster a ako prvý poľský skladateľ v roku 1992 získal titul medzinárodný veľmajster FIDE.

Jan Rusinek

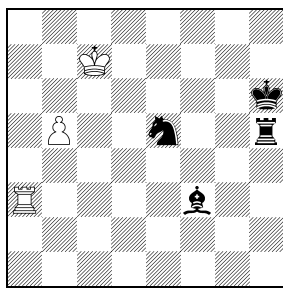
New Statesman 1971, 1. cena

38 biely remizuje 5+4

Jan Rusinek

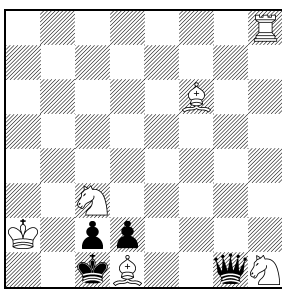
Problem 1973, 1. cena

39 biely remizuje 3+4

Jan Rusinek

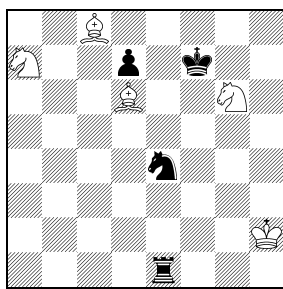
WCCT3 1984-87, 2. miesto

40 biely vyhrá 6+4

Jan Rusinek

Československý šach 2022

41 biely vyhrá 5+4

38 1.a7! Biely má štyroch silných pešiakov v boji proti trom ľahkým figúram. Od začiatku musí hrať presne, aby odrazil matové hrozby. Prehrá 1.g8D? Sxg8 2.a7 Je4 3.Kb7 Sd5+ 4.Ka6 Jd6; 1.b7? Je4 2.b8D Jd6 mat; 1.Kb7? Sd5+ 2.Ka7 Jb5 mat. **1...Sa6+!** Po 1...Je4 2.Kb7 Sd5+ 3.Ka6 Jec5+ 4.Kb5=, **2.b7 Je4!** Nepomôže 2...Jb5 pre 3.g8J+! Ke8 4.Jf6+ Ke7 5.Jxd7 Jxa7+ 6.Kb8 Jc6+ 7.Ka8, **3.g8J+!** Jediná obrana pred matom. **3...Ke8! 4.Jf6+! Jexf6 5.a8S!! 5.a8D!** Jd5+... **5...Je5!** 5...Jd5 pat. **6.Kb8 Jc6+ 7.Kc8 Sf1! 8.b8V!!** Ďalšie prekvapenie, nešlo 8.b8D? Sa6+! 9.Db7 Je4! 10.Dxa6 Jd6 mat; 8.b8J? Je7+ 9.Kb7 Sg2+ 10.Ka7 Jc8+ 11.Ka6 Sxa8+... **8...Sa6+ 9.Vb7!** 9.Sb7? Je4 10.Sxa6 Jd6 mat. **9...Je4 pat.** Je to jedna z najobľúbenejších a najznámejších štúdií autora. Skladba predstavuje mimoriadny skladateľský úspech. Na šachovnici je len deväť kameňov a biely dokázal premeniť pešiaka až na tri ľahké figúry, aby sa zachránil patom.

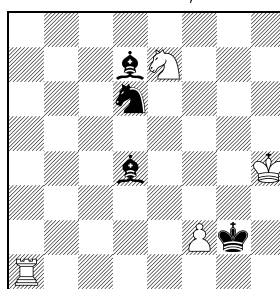
39 1.b6 Po 1.Vxf3? Jxf3 2.b6 Vc5+ 3.Kd6 Vb5+--, lebo biely stratí pešiaka. **1...Vf5!** Teraz po 2.Vxf3? by čierny vyhral po 2...Vxf3! 3.b7 Vc3+, **2.b7! Vf7+ 3.Kd6! Jc4+ 4.Ke6!** Slabé je 4.Kc5? Vc7+ 5.Kd4 Sxb7. **4...Sxb7 5.Vh3+ Kg7 6.Vg3+ Kf8 7.Vg8+! Kxg8 pat.** Sympatická miniatúra s ideálnym patom v strede šachovnice.

40 Témou svetovej súťaže bol mat so zviazanou figúrou. **1.Jf2!** Nestačí 1.Je2+? Kxd1 2.Jxg1 c1D=, lebo za pešiaka biely musí odovzdať figúru. **1...Dxf2** Hrozilo 2.Jd3 alebo Je2 mat. Rovnako biely matuje po 1...cxd1D 2.Je2+! Dxe2 3.Vc8+. **2.Je2+!** Predčasné je 2.Vh1? cxd1D+--, preto sa biely musí najskôr zbaviť strelca, aby to nešlo. **2...Kxd1 2...Dxe2 3.Sxe2 d1D 4.Sg5+-- 3.Jc3+ a) 3...Ke1 4.Vh1+ Df1 5.Sh4 mat; b) 3...Kc1** Pozícia je bez strelca, už vychádza **4.Vh1+ De1 5.Se7! d1D 5...Dxh1 6.Sa3 mat; 5...d1J 6.Sg5+ Je3 (6...De3 7.Sxe3 mat) 7.Sxe3 mat. 6.Sg5+ A nasledujú tri tematické maty: 6...Ded2 Je2; 6...Ddd2 7.Vxe1; 6...De3 7.Sxe3.** Autor v ľahkej konštrukcii realizoval tematický mat štvornásobne.

41 1.Je5+ 1.Jh8+? Kg7 2.Se5+ Jf6=. **1...Ke6 2.Sb8!** K výhre nestačí 2.Sc7? Jd6 3.Sxd7+ Kxe5 4.Jc8 Ve2+ 5.Kg3 Vd2 6.Kf3 Kf6! 7.Jxd6 Ke7=, **2...Jd6 3.Sxd7+ Kxe5 4.Jc8! Ve2+ 5.Kh3!!** Tu vzniká vzájomný zugzwang (VZ) v neprospech čierneho, preto prehrá. Avšak po chybnom 5.Kg3? Vd2 6.Sg4 Vd4! do nevýhody ťahu by sa dostal biely a čierny sa zachráni. **7.Kh3 Vd2! VZ. 5...Vd2!** Aj po 5...Ve3+ 6.Kg2! Vd3 7.Sg4! Vd4 8.Kg3! VZ – ťahá čierny. **6.Sg4! Vd3+ 7.Kg2!** Nestačí zdanlivo prirodzené 7. Kh4? pre 7... Vd5! 8. Kg3 Vd4 VZ, alebo 8.Kh3 Vd2! VZ. **7...Vd4 8.Kg3! VZ 8...Vd2 9.Kf3! Vd4 10.Sd7!** Biely sa priblížil kráľom a sychtuje sa k záveru. **10...Vf4+ (10...Vd3+ 11.Ke2+); 10... Vd2 11.Ke3+--.** **11.Ke3** Po 11.Ke2? nevyhrá pre 1...Vc6! 12.Sc6 Kd4 13.Jxd6 Ve6+ 14.Kd2 Kc5. **11...Vf6 12.Sc6! Ve6 12...Vh6 13.Sb7+-- 13.Kd3! Vh6 14.Sb7 a biely ľahko vyhrá** presunom kráľa na c5 (mnohými spôsobmi). Len remizuje 14.Kc3? Ke6! 15.Jxd6 Vh8 16.Sc7 Vh7 17.Jb5 Vxc7. Po predohre a 4.Jc8! vzniká pozoruhodná pozícia, v ktorej biely sériou silných ťahov (za pomoci VZ) nakoniec donúti čierneho kapitulovať. Zloženie materiálu v súboji 2S+J proti V+J je analyticky náročné, preto na pochopenie hry je potrebné si pomôcť databázou.

Jan Rusinek

WCCT4 1989-1992, 2. miesto

42 biely remizuje 4+4

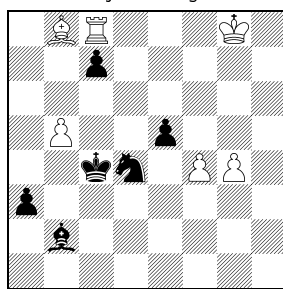
42 Téma súťaže: Tá istá figúra je zviazaná a potom rozviazaná. **1.Va5 Sf6+ 2.Vg5+ Kf3** Po 2...Kxf2 3.Jd5 Sd8 4.Kh5 Se8+ 5.Kg4=, **3.Jg8!** Druhá možnosť 3.Jd5? Čierny vyvráti 3...Sd8 4.Kh5 Se8+ 5.Vg6 Ke4 6.Je3 Jf5! **3...Sd8 3... Jf5+ 4.Kh5 Se8+ 5.Vg6=.** **4.Kh5 Se8+ 5.Vg6! Jf5 6.Jf6 6.Jh6?** Jg7 mat. **6...Sf7** Po 6...Sxf6 je pat s väzbou veže. **7.Kg5 Je7 8.Vg7! Se6!** 8...Sb3 9.Je8=, **9.Kh5 Jf5 10.Vg6 Sf7** Po 10... Kf4 11.Vg4+ Ke5 12.Kg6 Sxf6 (12...Je7+ 13.Kg7!)=) 13.f4+ Kd5 14.Kxf6=, **11.Kg5 Je7 12.Vg7 Se6 13.Kh5** s pozícnou remizou.

Plnenie témy je realizované elegantne v ľahkej konštrukcii.

Originály

Arkadij Vorovič

Ukrajina – originál

43 biely vyhrá 6+6

43 1.b6! Po 1.Vxc7+? Kxb5=; 1.Sxc7 Kxb5 2.Sxe5 Jc6 3.Va8 Sxe5 4.fxe5 Jxe5 5.g5 Kb4=, **1...a2 2.Vxc7+ Jc6!** Najsilnejšie, po 2...Kb3 3.Va7! Sa3 4.Sxe5 a1D 5.b7+-. **3.Vxc6+ Kb5 4.Vc1!** Aby po 4...Sxc1 mal ťah 5.Sxe5, čierny sa spolieha na obranu **5...Sxf4!** (5...Kxb6? 6.f5!+-), ale to nestačí pre silné **6.Sxf4!** 6.Sd4? Kc6+-. **6...a1D 7.b7** a čierny nezabrání premene pešiaka. **7...Da2+ 8.Kf8! Da3+ 9.Ke8+--.** Po predohre, ktorá zaujme, vzniká záver, ktorý už nie je celkom nový.

Napr. O. Wennberger, Magyar Sakkélet 1961, pochv. zm., Kc7, Sg8, Pb6, g7 / Kd4, Ve5, Sd1, Pb4, h3 (5+5)=. **1.b7 Ve7+ 2.Kb6 Vxb7+ 3.Kxb7 h2 4.Sd5 Sb3 5.Sxb3 h1D+ 6.Kb8 Dh2+ 7.Kc8 Dh3+ 8.Kd8 Dh4+ 9.Ke8=.**

44 1.f5 Brání čiernemu zapojiť kráľa do hry. 1.Kxb7? Kg6=, **1...Jc5!** Po 1...Jxa5? 2.Se3+ Kh5 3.f7 Vc4+ 4.Kd7+-. **2.Sxc5 Vxa5 3.Kd6** Na šachovnici sa objavilo zaujímavé postavenie. Biely má za kvalitu iba pešiaka, ale rozhodujúca je eliminácia súperovho kráľa. **3...Vb5 4.Kd5** Výhru vypúšťa 4.Se3+? Kh5 5.Ke6 Kg4. **4...Va5 5.Kd4 Va4+ 6.Ke5 Va5 7.Kd5 Vb5 8.Kd4 8.f7? Vxc5+ 9.Kxc5 Kg7=.** **8...Vb8 9.Ke4 Vb7 10.Kf4!** Pekný moment, pripravuje ťah Se7, ktorý zatiaľ nestačí pre Kg5! **10... Vf7** Po 10...Vd7 11.Sf8+ (11.Kg4? ? Vd4+! 12.Sxd4=) 11... Kh5 12.Se7+-. **11.Se7** Chybné je 11.Ke5? Vb7 12.Ke6 Kg5 13.Se3+ Kg4=, Teraz je čierny už v agónii **11...Kh5 12.Ke5 Kh6 13.Ke6+--.** Záver štúdie môže mať aj teoretickú hodnotu v súboji veže a pešiaka proti strelcovi a dvom pešiakom.

Podrobnejšie analýzy a súbor pgn nájdete v sekcii štúdie na našom webe www.sach.cz.

Michal Hlinka, hlinkamichal55@gmail.com